

Tidsskriftet
DEN NORSKE LEGEFORENING

Øversettelse fra norsk til engelsk

SPRÅKSPALTEN

JANE MAIN THOMPSON

post@akasie.no

Jane Main Thompson er medeier og daglig leder av Akasie språktjenester.

CAROLE HOGNESTAD

Carole Hognestad er medeier og øversetter i Akasie språktjenester.

Øversettelse av medisinske artikler er en detaljrik prosess. Målet er en tekst som holder et høyt språklig nivå på engelsk, og som gjengir kildetekstens innhold nøyaktig.

I denne artikkelen gir vi en øversikt over vårt øversettelsesarbeid for Tidsskriftet og den erfaringen vi har opparbeidet gjennom årene. Akasie språktjenester har i dag et team på 7-8 øversettere som alle har engelsk som sitt morsmål og oppfyller de kravene International Medical Interpreters Association stiller til kompetente medisinske øversettere (1). Mange av dem har vært en del av vårt «medisinske» team helt siden vi leverte vår første prøveøversettelse – om lungekreft – i oktober 2009. Flere av dem er bosatt i Storbritannia, andre i Norge. I løpet av denne tiden har de opparbeidet seg detaljert kjennskap til medisinsk terminologi, og de er godt kjent med Tidsskriftets redaksjonelle krav, slik som bruk av britisk-engelsk skrivemåte (2).

I 2020, som var det første året av covid-19-pandemien og vårt hittil travleste år med arbeid for Tidsskriftet, øversatte vi flere enn 200 medisinske artikler og kommentarer.

Hvordan vi arbeider

Førsteforfatteren av denne artikkelen er prosjektkoordinator og øversetter eller språkvasker artikkelsammendrag, som deretter blir lastet opp i ScholarOne Manuscripts, det elektroniske systemet for innsending og behandling av manuskripter Tidsskriftet benytter. Dette gir oss en god øversikt over kommende artikler og hjelper oss i planleggingen av arbeidet. Det blir tatt hensyn til om øversettere har erfaring med et bestemt tema eller interesse for en bestemt type artikler. En øversetter kan ha en forkjærlighet for artikler og essays om medisinsk historie, mens andre kan ha en spesiell

interesse for folkehelse. De som har bakgrunn i medisin eller nevrovitenskap, blir som oftest tildelt artikler i sjangrene Noe å lære av, Klinisk oversikt, Medisinen i bilder og originalartikler, avhengig av tema.

Når oversetterne mottar en artikkel, leser de først gjennom teksten og noterer eventuell ukjent terminologi eller andre utfordringer. Her er litteraturlisten svært nyttig, siden den i de fleste tilfeller vil inneholde viktig engelsk terminologi. Imidlertid vil ikke alle de siterte kildene være tilgjengelige for oversetterne. Som bakgrunnsmateriale benyttes da hovedsakelig tre kilder: primærmateriale som er sitert i artikkelen, innlegg i britiske medisinske tidsskrifter og tidligere oversettelser for Tidsskriftet. I tillegg kan det finnes videre kilder på internett. Andre teammedlemmer blir også ofte rådspurt.

Det er svært nyttig for oss at de norske tekstene er redaksjonelt behandlet før vi får dem, og at de alltid er klare og velskrevne. Dette er viktig for å oppfylle kravet om klarspråk i medisinske tekster (3).

«Våre oversettere arbeider alltid i par. Dette er et vesentlig trekk ved vår arbeidsmetode og kvalitetskontrollrutine»

Våre oversettere arbeider alltid i par. Dette er et vesentlig trekk ved vår arbeidsmetode og kvalitetskontrollrutine og er i tråd med modeller for kvalitetssikring av medisinske oversettelser (4). Den første oversetteren sender sitt utkast til en kollega, som korrekturleser oversettelsen, sjekker den nøye mot kildeteksten og foreslår endringer eller forbedringer. Slike endringer kan være knyttet til alt fra terminologi til tegnsetting og bedre formulering av engelske setninger. Prosessen er relativt tidkrevende, men både oversetterne og korrekturleserne har et skarpt øye og en motivasjon til å skape det best mulige resultatet. De har arbeidet sammen på denne måten med artikler for Tidsskriftet i mange år og har over tid bygget opp sine egne ordlister, som de kontinuerlig utvider, basert på innspill fra sine kolleger.

Tilbakemeldinger fra forfattere

Oversettelsene blir levert til Tidsskriftets redaksjon i løpet av 5-7 arbeidsdager og deretter sendt til forfatterne for kommentar. Hvis forfatterne har forslag til endringer, sendes teksten tilbake til Akasie. Oversetternes neste oppgave er å gå gjennom endringene og enten akseptere, forkaste eller tilpasse dem i henhold til bestemte kriterier.

«Å veie forfatterens ønsker mot kravene til korrekt idiomatisk engelsk kan være en vanskelig balansegang»

På dette stadiet kan det enkelte ganger oppstå utfordringer, slik som tillegg av elementer som ikke var med i den norske kildeteksten, variasjoner i stavemåte mellom britisk og amerikansk engelsk (5) og ugrammatiske endringer. Noen ganger kommer det innspill fra flere medforfattere – som kan motsi hverandre, noe som kompliserer vår oppgave. Å veie forfatterens ønsker mot kravene til korrekt idiomatisk engelsk kan være en vanskelig balansegang. Vanligvis aksepterer vi en god del endringer, noen med tilpasninger og korreksjoner. Vi forsøker alltid å ha i mente at det er forfatterne og ikke vi som «eier» teksten. Mange endringsforslag er nyttige for vår egen læring.

Som oversettere søker vi alltid å levere en nøyaktig oversettelse som vi kan stå for, samtidig som vi må være ydmyke nok til å akseptere mulige forbedringer. Til syvende og sist må oversettelsens kvalitet alltid være det viktigste.

REFERENCES

1. International Medical Interpreters Association. IMIA Guide on Medical Translation. <https://www.imiaweb.org/uploads/pages/438.pdf> Lest 5.9.2022.
2. Gjersvik P. Britisk-engelsk versus amerikansk-engelsk. *Tidsskr Nor Legeforen* 2022; 142: 1006. [CrossRef]
3. Tønnesson J. Klarspråk for leger. *Tidsskr Nor Legeforen* 2021; 141: 1748. [CrossRef]
4. Karwacka W. Quality Assurance in Medical Translation. *The Journal of Specialised Translation* 2014; 21: 19–34.
5. Fox J. Spelling differences in medical terms in British and American English. <http://translation-clinic.com/spelling-medical-terms-british-american-english/> Lest 5.9.2022.

Publisert: 12. januar 2023. *Tidsskr Nor Legeforen*. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0593

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2023. Lastet ned fra tidsskriftet.no 5. februar 2023.